

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asi Nehri Üzerinde “Dostluk Barajı” Adı Altında Ortak Baraj İnşa Edilmesi İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/946)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Çevre ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonlarına, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

01/10/2010

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-207/4107

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 26/8/2010 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asi Nehri Üzerinde “Dostluk Barajı” Adı Altında Ortak Baraj İnşa Edilmesi İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asi Nehri Üzerinde ‘Dostluk Barajı’ Adı Altında Ortak Baraj İnşa Edilmesi İçin Mutabakat Zaptı”, ülkemiz ile Suriye arasında tesis edilen Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantıları çerçevesinde 23 Aralık 2009 tarihinde Şam’da imzalanmıştır.

“Dostluk Barajı”, Asi Nehri üzerinde iki ülkenin sınırına ortak olarak inşa edilecektir. Söz konusu mutabakat Zaptı'nın imzalanmasıyla; teknik çalışmalarına başlayan Asi Dostluk Barajı'nın inşa edilmesi, Asi Nehri'nin su akış rejiminin düzenlenmesi, yağışlı mevsimlerde Amik Ovası'nın sellerden korunması, kurak mevsimlerde ise bölgede yapılan tarımın ihtiyacı olan suyun karşılanması mümkün olabilecektir.

Türkiye ile Suriye arasında son dönemde hızla gelişen ilişkiler ve anılan barajın bölge ekonomisine yapacağı katkılar göz önünde bulundurularak, söz konusu Mutabakat Zaptı'nın onaylanmasının yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

8/11/2010

Esas No.: 1/946

Karar No.: 31

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 15/10/2010 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuz ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilen 1/946 esas numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asi Nehri Üzerinde 'Dostluk Barajı' Adı Altında Ortak Baraj İnşa Edilmesi İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 27/10/2010 tarihinde yaptığı toplantısında; Dışişleri ile Çevre ve Orman Bakanlıkları temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiği zaman; Mutabakat Zaptı ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti arasında Asi nehri üzerinde "Dostluk Barajı" adı altında bir barajın inşa edileceği, bu baraj ile Asi nehrinin su akış rejiminin düzenlenmesi, yağışlı mevsimlerde Amik Ovası'nın sellerden korunması, kurak mevsimlerde ise bölgede yapılan tarımın ihtiyacı olan suyun karşılanmasının mümkün olabileceğinin hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Asi nehrinin Türkiye ile Suriye arasında Hatay ilimiz sınırları içinde yaklaşık 52 kilometrelik bir sınır oluşturmakta olduğu,

- Nehrin zaman zaman Hatay ilindeki gerek yerleşim birimlerini gerekse tarımsal alanları su altında bırakabilmekte olduğu,

- Yağışların bu havzada düzensiz olduğu ve bundan dolayı mansap ülkesi konumundaki ülkemizin bundan çok büyük zararlar görmekte olduğu,

- Bu barajın yapımı ile taşkın, taşkın koruma, sulama ve enerji alanlarında fayda sağlanacağı, ifade edilmiştir.

Komisyonumuz, İhtüzüğün 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Tasarının yalnızca geneli üzerinde görüşme yapılmasına karar vermiş ve tali komisyon olması dolayısıyla geneli üzerinde yürüttüğü çalışmalarını neticesinde olumlu görüş ile Tasarıyı benimsemiştir.

Raporumuz, esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Üye
<i>Haluk Özdalga</i>	<i>Safiye Seymenoğlu</i>	<i>Ali Rıza Alaboyun</i>
Ankara	Trabzon	Aksaray
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Demirel</i>	<i>Mustafa Kemal Cengiz</i>	<i>Hamza Yanulmaz</i>
Bursa	Çanakkale	Elazığ
Üye	Üye	Üye
<i>Sebahattin Karakelle</i>	<i>Fehmi Murat Sönmez</i>	<i>Abdulmuttalip Özbek</i>
Erzincan	Eskişehir	Hakkari
Üye	Üye	Üye
<i>Pervin Buldan</i>	<i>Hikmet Erenkaya</i>	<i>Birnur Şahinoğlu</i>
Iğdır	Kocaeli	Samsun
	Üye	
	<i>Osman Coşkun</i>	
	Yozgat	

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

23 Şubat 2011

Esas No.: 1/946

Karar No.: 132

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 1/10/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 15/10/2010 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Çevre Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asi Nehri Üzerinde "Dostluk Barajı" Adı Altında Ortak Baraj İnşa Edilmesi İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 16/2/2011 tarihli 22 nci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde, Türkiye-Suriye Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplantısı kapsamında 23 Aralık 2009 tarihinde Şam'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asi Nehri Üzerinde "Dostluk Barajı" Adı Altında Ortak Baraj İnşa Edilmesi İçin Mutabakat Zaptının, Asi Nehri üzerinde iki Ülkenin sınırında "Asi Dostluk Barajı"nın ortak olarak inşa edilebilmesi amacıyla hazırlandığı anlaşılmıştır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyelerimizin çoğunluğu tarafından, Asi Dostluk Barajı'nın inşa edilmesini ve böylece Asi Nehri'nin su akış rejiminin düzenlenmesini, yağışlı mevsimlerde Amik Ovası'nın sellerden korunmasını, kurak mevsimlerde ise bölgede yapılan tarımın ihtiyacı olan suyun karşılanabilmesini mümkün kılacak Mutabakat Zaptı'na bağlayıcılık kazandırılmasının Ülkemiz açısından faydalı olacağı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, Anamuhalefet Partisine mensup Komisyon üyelerimiz tarafından, Ülkemizin Suriye ile ilişkilerinde su konusunun özel bir önem arz ettiği ve görüşülmekte olan Mutabakat Zaptı hükümlerinin, Ülkemizin bu konudaki hassasiyetlerini yeterince yansıtmadığı dile getirilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Komisyon Raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimize 21 Şubat 2011 Pazartesi günü saat 12:00'a kadar süre verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
H. Murat Mercan
Eskişehir
Üye
Zeynep Dağı
Ankara

Üye
Mehmet Ufuk Uras
İstanbul

Üye
Hüseyin Tuğcu
Kütahya
Üye
Metin Ergun
Muğla

Başkanvekili
Mehmet Ceylan
Karabük
Üye
Onur Öymen
Bursa
(Muhalefet şerhi)

Üye
Canan Arıtman
İzmir
(Muhalefet şerhi)

Üye
Mehmet Şahin
Malatya
Üye
Şaban Dişli
Sakarya
Üye
Necip Taylan
Tekirdağ

Kâtip
Mehmet Çerçi
Manisa
Üye
Fevzi Şanverdi
Hatay

Üye
Abdullah Çalıřkan
Kırşehir

Üye
Gönül Bekin Şahkulubey
Mardin
Üye
Abdulkadir Emin Önen
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASİ NEHRİ ÜZERİNDE “DOSTLUK BARAJI” ADI ALTINDA ORTAK BARAJ İNŞA EDİLMESİ İÇİN MUTABAKAT ZAPTININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 23 Aralık 2009 tarihinde Şam’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Asî Nehri Üzerinde ‘Dostluk Barajı’ Adı Altında Ortak Baraj İnşa Edilmesi İçin Mutabakat Zaptı”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASİ NEHRİ ÜZERİNDE “DOSTLUK BARAJI” ADI ALTINDA ORTAK BARAJ İNŞA EDİLMESİ İÇİN MUTABAKAT ZAPTININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASİ NEHRİ ÜZERİNDE “DOSTLUK BARAJI” ADI ALTINDA ORTAK BARAJ İNŞA EDİLMESİ İÇİN MUTABAKAT ZAPTI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti bundan böyle “Taraflar” olarak anılacak olup, iki ülke arasında mevcut iyi komşuluk ilişkileri çerçevesinde karşılıklı yarar esasına dayanarak:

- Türkiye Cumhuriyeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti Dışişleri Bakanları arasında 19 Ekim 2007 tarihinde Ankara’da imzalanan “Taraflar, Asî Nehri üzerinde ortak yapımı öngörülen baraj projesinin bir an önce hayata geçirilmesi için çalışılacaklardır” hususunu da içeren Mutabakat Zaptı’na atıfla,

- 13 Ekim 2009 tarihinde Gaziantep ve Halep’te gerçekleştirilen Türkiye-Suriye Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Birinci Bakanlar Toplantısı sırasında Asî Nehri üzerinde Dostluk Barajı’nın inşasıyla ilgili çalışmalarının hızlandırılmasına ve sellere karşı Asî Nehri üzerinde kurulan erken uyarı sistemine Suriye tarafından işlerlik kazandırılmasına yönelik kararların hayata geçirilmesinin gerektiğine inanarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

MADDE 1

Taraflar, Asî Nehri üzerinde bir baraj ve HES inşa edilmesi, işletilmesi ve baraj gölünün teşekkül edilmesi hususunda işbirliği yapmayı kararlaştırmışlardır. Türk tarafında; Çevre ve Orman Bakanlığı ve Suriye tarafında; Sulama Bakanlığı işbu Mutabakat Zaptı’nın uygulanmasından ve bu çerçevedeki ilgili faaliyetlerin koordine edilmesinden sorumlu olacaklardır.

MADDE 2

Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürü ile Suriye Arap Cumhuriyeti Su Kaynakları Genel Komisyonu Genel Müdürü eş başkanlıklarında, görev ve yetkileri Madde 3’te sunulan teknik bir çalışma grubu oluşturulacaktır.

Teknik Çalışma Grubu’nun üyeleri, bu Mutabakat Zaptı’nın imzalanmasını takip eden ay içinde belirlenecek ve diplomatik yollardan Taraflara bildirecektir.

Teknik Çalışma Grubu’nun kurulmasını müteakip her iki ülkenin ilgili Bakanları, barajın inşasını 2010 yılı sonundan önce başlatmak üzere bir eylem planı hazırlamak için bir araya geleceklerdir.

MADDE 3

Madde 2’de kayıtlı Teknik Çalışma Grubu’nun yetki ve görev alanları aşağıda sıralanmaktadır.

i) Bu konuyla ilgili olarak, daha önceki ortak Suriye-Türkiye teknik çalışma grupları tarafından yapılan çalışmalardan faydalanmak,

ii) Kalifiye bir teknik grubu görevlendirmek suretiyle, azami baraj rezervuarı seviyesi nedeniyle Derkush şehri ve Ain az-Zarqa’nın içme suyu kaynağına zarar vermeyecek şekilde baraj projesinin tasarım ve işletim dosyalarını, ayrıca barajın katı projesini ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu’nun hazırlamak,

iii) Projenin tahmini bedelini belirlemek ve mali kaynakları araştırmak,

iv) Proje için olası kamulaştırılacak alanları tespit etmek,

v) Teknik Çalışma Grubu’nun toplantı yer ve zamanlarını tespit etmek,

vi) Teknik Çalışma Grubu’nca ortak hazırlanan raporlara ilişkin nihai kararların alınabilmesini teminen raporları ilgili Bakanlara sunmak,

vii) İhtiyaç duyulabilecek diğer teknik konularda çalışma yapmak,

viii) Ortaya çıkabilecek hadise veya konularla ilgili olarak, Tarafların baraj gölü üzerindeki yetki alanlarını belirlemek.

MADDE 4

Teknik Çalışma Grubu’nun raporları toplantının yapılmasından sonraki 15 iş günü içinde iki ülke Bakanlarına onaylanmak üzere iletilecektir.

MADDE 5

Teknik Çalışma Grubu'nun çalışmalarının tamamlanmasını müteakip iki ülkenin ilgili Bakanlarının barajın inşaatına başlanması kararını almalarıyla, Ası Dostluk Barajı'nın İnşaatı, Tarafların mutabakatlarıyla belirlenecek olan şirket/şirketler marifetiyle teknik çalışma grubunca hazırlanan ve Bakanlarca onaylanan raporlar çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

Madde 3'te belirtilen çalışmaların tamamlanmasının ardından, Taraflar, barajın inşası ve işletimiyle ilgili olarak Protokol/Protokoller imzalayacaklardır.

Taraflar ile şirket/şirketler arasında "Dostluk Barajı'nın Yapımı Sözleşmesi" işbu Mutabakat Zaptı hükümlerine hâlel getirmeyecek şekilde imzalanacaktır.

Şirket/şirketlerin proje ile ilgili olarak işin başlangıcından bitimine kadar yapacağı her türlü işlem ve çalışmalar, hükümetlerin yetkili kılacağı kurum temsilcileri tarafından denetlenecektir.

MADDE 6

Proje ile ilgili tüm çalışmalar, Tarafların mutabakatlarıyla yapılacaktır. Bütün hidrolojik ve meteorolojik veri, haritalar ve çalışmanın tamamlanması için gerekli olan tüm veriler, diplomatik kanallar yoluyla teati edilecektir.

Barajın projelendirme ve inşası sırasında Taraflarca yürütülecek münferit ve ortak çalışmalarda her türlü ölçüm ve etüt çalışmaları sonucunda üretilecek veri ve bilgiler ile harita, plan, fotoğraf ve film gibi coğrafi materyallerin güvenliği temin edilecek ve üçüncü ülke ve şahıslara diğer Tarafın yazılı izni alınmadan verilmeyecek, ayrıca başka amaçlarla kullanılmaması sağlanacaktır.

MADDE 7

Mutabakat Zaptı'nın yürürlükten kalkması halinde Tarafların 6. Maddedeki yükümlülüğü devam edecektir.

MADDE 8

Barajın yapımı için gerekli tüm yatırım bedeli, barajdan faydalanma oranında Türkiye ve Suriye tarafından paylaşılacaktır.

MADDE 9

Taraflar, Dostluk barajı inşası süresince şirket/şirketlerin görevli personelinin ve inşaatlarda kullanılacak araç gerecin, önceden taraf ülkelere bildirilmesi şartıyla, birbirlerinin ülkelerinin giriş çıkışında kendi mevzuatları çerçevesinde, her türlü kolaylığı gösterecek ve inşaat sahasına ulaşmasını sağlayacaklardır.

MADDE 10

Dostluk barajı marifetiyle her iki ülkede yapılacak sulamalar için gerekli olan su, fizibilite raporunda belirtildiği gibi, Baraj rezervurundan alınacaktır. Sulama için gerekli olan su miktarı ve aylık dağılımı her yılın başında taraflarca hazırlanıp birbirlerine teati edilecektir.

MADDE 11

Fizibilite raporunda belirtildiği üzere, Barajın müştereken işletilmesi ve sulama için taraflar arasında kullanılacak su miktarlarını tespit etmek amacıyla, Baraj İşletimi Daimi Komisyonu oluşturulacaktır. Anılan Daimi İşletim Komisyonunun üyeleri ve çalışma esasları barajın yapımının ardından iki ülke yetkili makamları arasında yapılacak bir Protokol/Mutabakat Zaptı uyarınca belirlenecektir.

MADDE 12

İşbu Mutabakat Zaptı, tarafların ulusal mevzuatları uyarınca onay işlemlerinin tamamlandığına ilişkin en son bildirim, diplomatik kanallardan yazılı olarak karşı tarafa iletiildiği tarihte yürürlüğe girer ve süresiz olarak yürürlükte kalır.

İşbu Mutabakat Zaptı, karşılıklı rızayla değiştirilebilir. Her değişiklik, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girer.

MADDE 13

İşbu Mutabakat Zaptının yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanabilecek herhangi bir uyumsuzluk, taraflar arasında müzakere yolu ile çözülecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı, Şam'da 23 Aralık 2009 tarihinde Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde iki orijinal nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Yorum farklılıkları halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Vesnel EROĞLU
Çevre ve Orman Bakanı

SURİYE ARAP CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Nader Al BOUNNİ
Sulama Bakanı

